

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
831

7/3551

07/07/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 28/05/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3551-6415/13545 sayılı yazı,
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 30/05/2008 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-67-33/2414 sayılı yazı,
c) 06/06/2008 tarihli ve 1486/816 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, İzmir Milletvekili Ahmet Ersin tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3551 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

Sayın Ahmet ERSİN
İzmir Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3551 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Bilindiği üzere, 1999 yılının Aralık ayında yapılan Avrupa Birliği (AB) Helsinki Zirvesinde, AB Devlet ve Hükûmet Başkanları, Türkiye'nin diğer aday ülkelere uygulanan kıstasları yerine getirmesi şartıyla AB'nin tam üye adayı olduğunu kabul ve ilân etmişlerdir. Buna bağlı olarak, AB ile tam üyelik müzakerelerine başlayabilmek için Türkiye'nin önüne, "demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını teminat altına alan kurumların iyi işletilmesi ve azınlıklara saygı gösterilerek korunması"nı sağlamak amacıyla alınması gereken tedbirleri içeren Kopenhag Siyasî Kriterlerini yerine getirmesi şartı konulmuştur.

Kopenhag Siyasî Kriterlerinin yerine getirilmesi amacıyla atılan adımların sonuçları 2004 yılının sonunda alınmış ve 17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen AB Zirvesinde Türkiye ile AB'ye katılım müzakerelerine başlanması kararlaştırılmıştır. Buna bağlı olarak 3 Ekim 2005 tarihinde 35 AB müktesebat faslı çerçevesinde fiilen katılım müzakerelerine başlanmıştır. Tespit edilen 35 fasıldan "Yargı ve Temel Haklar" başlıklı 23. ve "Adalet, Özgürlük ve Güvenlik" başlıklı 24. fasılların müzakerelerinin yürütülmesi sorumluluğu Bakanlığımıza ait bulunmaktadır.

Hırvatistan ve Türkiye ile eşzamanlı olarak yürütülen tam üyelik müzakeresi çalışmaları, ilk olarak AB ve Türkiye'nin mevzuatlarının karşılıklı taranması suretiyle gerçekleştirilmiş ve Türkiye'nin yürürlükteki mevzuatının AB'ye uyum derecesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, özellikle Kopenhag Siyasî Kriterlerinin üyelik müzakerelerinin devam ettiği süreçte de gözlemlenebilmesi amacıyla, Hırvatistan ve Türkiye ile 23. Fasıl kapsamında "Yargı ve Temel Haklar" başlığı altında da mevzuat tarama toplantıları düzenlenmiştir. Bu Fasılın "Tarama Sonu Raporu" AB Komisyonu tarafından henüz resmen kabul edilmemiş olmakla birlikte, AB yetkililerince, 12-13 Ekim 2006 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilen mevzuat tarama toplantısında, Türkiye'nin; yargının tarafsızlığı, bağımsızlığı ve etkililiğinin güçlendirilmesine yönelik bir "Yargı Reformu Stratejisi"ni Komisyona sunması gereği önemle dile getirilmiş, ayrıca Yargı Reformu Stratejisinin, 23. Fasılın fiilî müzakerelerinin açılış kriteri olacağı vurgulanmıştır.

Avrupa Birliği ile yürütülen katılım müzakereleri, Türkiye'den önceki aday ülkelerle olduğu gibi, aday ülke ile AB arasında gerçekleştirilen bir pazarlık usulü olmayıp, aday ülkenin AB müktesebatını kabul etme sürecini belirlemektedir. Bu nedenle müzakereler esnasında, ilgili müktesebat faslı altında, AB tarafından, aday ülkenin tam üye olabilmesi için yerine getirmesi gereken hususlar ve bunların yöntemleri aday ülkeden istenilmektedir. Dolayısıyla, üyelik şartlarının en kısa sürede yerine getirilmesi, tam üyelik hedefine çabuk ulaşmak bakımından önem taşımaktadır. Buna bağlı olarak, ilgili müktesebat faslında en kısa sürede fiilî müzakerelere başlamanın yolu, mümkün olan en kısa süre içinde açılış kriterlerinin tamamlanmasıdır. Bu nedenle, 23. Fasıl altında müzakerelere başlanabilmesi için açılış kriteri olarak gündeme gelmesi kuvvetle muhtemel olan Yargı Reformu Stratejisinin ivedilikle hazırlanarak AB Komisyonuna iletilmesi gerekmektedir.

Bu gereklilikten hareketle, Bakanlığımızda oluşturulan bir Komisyon tarafından hazırlanan Yargı Reformu Stratejisi Taslağı dikkatli bir biçimde incelendiğinde; ulaşılmak istenen hedefler belirlenirken, Devletimizin kurumları ve ilgili bütün kuruluşların iştirakiyle hazırlanan

Dokuzuncu Kalkınma Plânı gibi temel belgelerin yanında, Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve AB müktesebatının esas alındığı görülecektir. Bununla birlikte, Taslakta yer alan hususların büyük bir kısmı, Türk yargısı hakkında uzun bir süredir gündeme getirilen sorunları kapsamaktadır. Bu hususlar, AB Komisyonu tarafından her yıl hazırlanan ilerleme raporlarında da eleştiri konusu yapılmaktadır.

Hazırlanan Taslak, Bakanlığımızın 23. Fasıl altında yapmayı plânladığı çalışmaların bir yol haritası hükmünde olup, bağlayıcılığı da bulunmamaktadır. Taslağın ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alındıktan sonra kesinleşeceği hususu Olli Rehn'e 6 Mayıs 2008 tarihindeki toplantıda ifade edilmiş ve bu husus Taslağın Giriş Bölümünün son paragrafında özellikle vurgulanmıştır. Bu itibarla, Yargı Reformu Stratejisinin taslak haline getirilerek AB'ye sunulması aşamasında ilgili tüm kurumların desteği ve katılımı sağlanacaktır. Bu aşamayı müteakip Taslağa son şekli verilerek AB'nin yetkili organına sunulacaktır. Bu bağlamda, 20-25 Mayıs 2008 tarihlerinde, Ülkemizdeki ağır ceza merkezleri Cumhuriyet başsavcıları, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanları ve bölge idare mahkemesi başkanlarıyla Antalya'da gerçekleştirilen Yargı Teşkilâtı Toplantısında, söz konusu Taslak, katkı sağlamaları için toplantıya iştirak eden yargı mensuplarının görüşlerine sunulmuştur.

Öte yandan, AB ile yürütülen tam üyelik müzakereleri çerçevesinde Türkiye'nin yükümlülüklerini yerine getirmesinin teslimiyetçilik şeklinde algılanması da uluslararası hukuk açısından bakıldığında doğru görülmemektedir. İdam cezasının kaldırılmasında da olduğu gibi, geçmiş dönemlerde hukuk alanında gerçekleştirilen birçok reform bu kapsamda olup, Ülkemizin uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülükleri sonucunda gerçekleştirilmiştir.

Belirtmek gerekir ki, söz konusu Taslak bir kanun çalışması olmadığından Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmasını gerektirecek herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Avrupa Birliği'ni Kuran Antlaşmanın; Avrupa Parlamentosunun oluşumu, görev ve yetkilerinin yer verildiği 189 ilâ 201. maddeleri arasındaki hükümleri incelendiğinde de, AB Parlamentosunun, herhangi bir aday ülkenin yargı sisteminde yapacağı değişiklikleri onaylama gibi bir görevinin bulunmadığı anlaşılabacaktır.

Ayrıca, Yargı Reformu Stratejisi Taslağının tamamı incelendiğinde, bu Taslağın yargının bir bütün olarak karşı karşıya bulunduğu sorunların çözümüne yönelik olarak hazırlanmış olduğu ve yargı reformuna ilişkin temel ilkelerin belirlendiği, bu hususların ise anayasal ve yasal düzenlemeler gerektirdiği görülecektir. Bu itibarla, son şeklini aldıktan sonra Taslakta öngörülen amaçlara yönelik hedefleri gerçekleştirmek için mevzuat düzenlemeleri yapılırken, her zaman olduğu gibi, gerekli düzenlemelere ilişkin taslakları hazırlamak üzere ilgili tüm kesimlerin katılımıyla komisyonlar oluşturulacak ve yapılan çalışmalar kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

II- Anayasanın 98. maddesinin ikinci fıkrasında, "soru"nun, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu; aynı maddenin son fıkrasında da soru ile ilgili önerelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemlerinin Meclis İçtüzüğü ile düzenleneceği;

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, "Soru" kenar başlıklı 96. maddesinde, "soru"nun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin, kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında "bilgi istemek"ten ibaret olduğu; "Sorulamayacak konular" kenar başlıklı 97. maddesinde de, başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular ile tek amacı istişare sağlanmaktan ibaret konuların ve konusu evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağı,

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Bakan

7/3551

.../.../2008

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

Anayasanın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün yukarıda belirtilen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, görüş ileri sürölmek suretiyle düşünce öğrenmeyi amaçlayan diğer hususlara cevap verilmesi yasal olarak mümkün görölmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Bakan